

คำวินิจฉัยของ นายสุวิทย์ ธีรพงษ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๔๕/๒๕๔๒

วันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๔๒

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ยุบพรรคทหารราษฎร์ปัตย์

ประธานกรรมการการเลือกตั้งในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมือง ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า ได้รับการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคทหารราษฎร์ปัตย์เป็นพรรคการเมือง ตั้งแต่วันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๔๑ ต่อมานายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับหนังสือจากพรรคทหารราษฎร์ปัตย์ ลงวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๔๒ แจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคทหารราษฎร์ปัตย์ สาขาลำดับที่ ๑ ที่ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๑๒๖ ถนนพระพุทธบาท ตำบลในเมือง อำเภอเมือง ฯ จังหวัดเพชรบูรณ์ และภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจัดแจ้ง คือภายในวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๔๒ (เนื่องจากวันที่ ๑๓ และ ๑๔ มีนาคม ๒๕๔๒ ตรงกับวันเสาร์และวันอาทิตย์) ซึ่งเป็นวันสุดท้ายของระยะเวลาที่พรรคทหารราษฎร์ปัตย์ ต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ แต่เมื่อครบกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันดังกล่าว พรรคทหารราษฎร์ปัตย์ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ อันเป็นเหตุให้ต้องยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๖๕ (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคทหารราษฎร์ปัตย์ ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง

หัวหน้าพรรคทหารราษฎร์ปัตย์ ยื่นคำร้องคัดค้านการที่นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคทหารราษฎร์ปัตย์ ว่าตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ มีเจตนาอย่างไรในกรณีดังต่อไปนี้

๑. ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมือง พรรคการเมืองจะต้องดำเนินการเพื่อให้มีสมาชิกบรรลุตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป

๒. โดยเงื่อนไข สมาชิกดังกล่าวตามข้อ ๑ อย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด

๓. พรรคการเมืองได้ดำเนินการเพื่อมีสาขาพรรคอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา

สำหรับประเด็นที่ ๑ พรรคมหาราชฎริธิปัตย์ได้ดำเนินการภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันโดยได้จัดทำใบสมัครสมาชิกพรรคมหาราชฎริธิปัตย์มอบให้แก่ผู้มีศรัทธาค่อนโยบายพรรค ช่วยเหลือจัดหาผู้มีอุดมการณ์สอดคล้องกับนโยบายพรรคดังกล่าวเพื่อให้ได้จำนวนสมาชิกบรรลุห้าพันคนขึ้นไป และได้ลงประกาศในหนังสือพิมพ์ไทยแลนด์ เพื่อหาสมาชิกผู้มีความประสงค์จะสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในนามพรรคมหาราชฎริธิปัตย์

ประเด็นที่ ๒ พรรคมหาราชฎริธิปัตย์ได้ประกาศรับสมัครสมาชิกเพื่อสรรหาผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทุกภาคทุกจังหวัดแล้ว

ประเด็นที่ ๓ พรรคมหาราชฎริธิปัตย์ได้ดำเนินการจัดตั้งสาขาพรรคแล้วหนึ่งสาขาปรากฏอยู่ในคำขอให้มีการยุบพรรคมหาราชฎริธิปัตย์ของนายทะเบียนพรรคการเมือง อนึ่ง ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๓๒๘ (๔) พรรคยังมีโอกาสได้รับการสนับสนุนการจัดตั้งและพัฒนาสาขาพรรคโดยรัฐอีกด้วย

พรรคมหาราชฎริธิปัตย์ มีความเห็นว่าตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มีเจตนาเพียงต้องการให้พรรคการเมืองได้มีการริเริ่มดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งพรรคการเมืองเท่านั้น มิได้มีเจตนาจะต้องให้ยุบหรือเลิกพรรคแต่ประการใด

พรรคมหาราชฎริธิปัตย์ไม่มีวัตถุประสงค์ที่จะยุบหรือเลิกพรรคแต่ประการใดอีกทั้งไม่ใช่พรรคเฉพาะกิจ แต่พรรคมีความมุ่งมั่นที่จะดำเนินกิจการทางการเมืองเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนและความมั่นคงของรัฐแก้ไขวิกฤตเศรษฐกิจอย่างเป็นรูปธรรมอย่างแท้จริง

เพราะฉะนั้น ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญดำเนินการดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ยกเลิกคำขอให้มีการยุบพรรคมหาราชฎริธิปัตย์ของนายทะเบียนพรรคการเมือง

ข้อ ๒ หากศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยและมีคำสั่งให้พรรคมหาราชฎริธิปัตย์ต้องยุบพรรคตามกฎหมายแล้ว พรรคมหาราชฎริธิปัตย์ขอสถานภาพคืน โดยยังคงดำรงความเป็นพรรคการเมืองอยู่ต่อไปด้วย

ศาลรัฐธรรมนูญได้พิจารณาและมีคำสั่งให้ยุบพรรคมหาราชฎริธิปัตย์ โดยให้แจ้งคำสั่งการยุบพรรคมหาราชฎริธิปัตย์ไปให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบ และให้ส่งคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ และคำวินิจฉัยส่วนตัวของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญไปประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยประการแรกมีว่า ศาลรัฐธรรมนูญจะต้องทำคำวินิจฉัยและส่งคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ และคำวินิจฉัยส่วนตัวของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญไปประกาศในราชกิจจานุเบกษา

หรือไม่ ข้าพเจ้าได้มีความเห็นไว้แล้วตามคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๖/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๑ และ ๒/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๕๒ ว่าเมื่อศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองแล้ว เพียงแต่แจ้งคำสั่งการยุบพรรคให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบเท่านั้น นายทะเบียนพรรคการเมืองจะเป็นผู้ส่งคำสั่งดังกล่าวไปประกาศในราชกิจจานุเบกษา โดยศาลรัฐธรรมนูญไม่มีหน้าที่ที่จะต้องส่งคำสั่งยุบพรรค หรือคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ และคำวินิจฉัยส่วนตัวของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญทุกคนที่เป็นองค์คณะไปประกาศในราชกิจจานุเบกษาอีก ซึ่งในเรื่องนี้ข้าพเจ้าขอยืนยันความเห็นเช่นเดิม เพราะตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสาม บัญญัติว่า “ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใดแล้วให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งยุบพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา” มาตราดังกล่าวแสดงว่า ให้ศาลรัฐธรรมนูญแจ้งคำสั่งยุบพรรคการเมืองไปยังนายทะเบียนพรรคการเมืองเท่านั้น และเป็นหน้าที่ของนายทะเบียนพรรคการเมืองที่จะต้องส่งคำสั่งยุบพรรคการเมืองไปประกาศในราชกิจจานุเบกษา ศาลรัฐธรรมนูญไม่ต้องทำคำวินิจฉัยและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญทุกคนไม่ต้องทำคำวินิจฉัยในส่วนตนเช่นเดียวกัน และไม่ต้องส่งไปประกาศในราชกิจจานุเบกษาอีก แต่ที่ประชุมศาลรัฐธรรมนูญมีมติโดยเสียงข้างมากให้ศาลรัฐธรรมนูญทำคำวินิจฉัยและให้ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญทุกคนทำคำวินิจฉัยส่วนตัวของตนส่งไปประกาศในราชกิจจานุเบกษาด้วย

ข้าพเจ้าจึงขอทำคำวินิจฉัยดังต่อไปนี้

ข้อเท็จจริงฟังได้ว่าพรรคทหารราษฎร์ปัตย์ ไม่สามารถดำเนินการตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้คือ ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคทหารราษฎร์ปัตย์ พรรคทหารราษฎร์ปัตย์แม้จะพยายามหาสมาชิกแล้ว แต่ก็ไม่สามารถดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไปได้ และไม่สามารถตั้งสาขาพรรคอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขาได้ โดยจัดตั้งได้เพียงสาขาเดียว

เมื่อพรรคทหารราษฎร์ปัตย์ มิได้ดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ตามมาตรา ๒๕ พรรคทหารราษฎร์ปัตย์ต้องถูกยุบตามมาตรา ๖๕ (๕) ส่วนที่หัวหน้าพรรคทหารราษฎร์ปัตย์ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้พรรคทหารราษฎร์ปัตย์ยังคงสถานภาพเดิมคือ ยังดำรงความเป็นพรรคการเมืองอยู่ต่อไปนั้น เมื่อศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคทหารราษฎร์ปัตย์เช่นนี้แล้ว จึงไม่มีพรรคทหารราษฎร์ปัตย์คงอยู่อีก และไม่มีกฎหมายใดหรือบทบัญญัติใดในรัฐธรรมนูญกำหนดให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งเช่นนั้นได้

ด้วยเหตุผลดังได้วินิจฉัยมา จึงมีคำสั่งให้ยุบพรรคทหารราษฎร์ปัตย์

นายสุวิทย์ ชีรพงษ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ